

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Oratio Mardonii Svasoria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

ἀλλά σφραγίσας ἐγὼ ἄμα ὑμῖν μίαν χά-
 ρην ἔχτω, διὰ πάσης διεξελθὼν τῆς Εὐρώπης.
 πτωχάνομαι γὰρ ἄν εἴχην, οὐτέ τινα πόλιν
 ἀνδρῶν οὐδὲ μίαν, οὐτέ τινα οὐδὲν ἀνθρώπων ὑπολείπεσθαι, τὰ ἡμῖν οἷον τε ἔσται ἔλθειν ἐς μά-
 χην τὰ ἔτιον τῆς χατέλης, ὑπερβαρῆς μὲν ἐστὶν οἷον οἷον ἡμῖν αἴτιοι δὲ δόλιον ζυγόν, οἷον ἀ-
 ναίτιοι. ὑμεῖς ἢ ἂν μοι τὰ δεποιέοντες χαρίζοιτο ἔπειθ' ὑμῖν σημήνω τὸ χρόνον, εἰς τὸ ἔχειν
 δεῖ, προθύμως πάντα τινα ὑμῶν χαίρει παρῆναι, ὅς ἂν ἔχων ἤκη παρσκευασμένον στρα-
 τὸν κάλλιστα, δῶσα οἱ δῶρα, τὰ τιμιότατα νομίζεσθαι εἶναι ἐν ἡμετέρῳ. ποιητέα μὲν ὄντα ὅ-
 τά ἐστι οὕτω, ἵνα δὲ μηδὲν ἰδιοβουλεύειν ὑμῖν δόκτω, τίθημι τὸ πρῆγμα ἐς μέτρον. γνώμη καλεῖται
 ἡμῶν τῆς βεβλόμενον ἀποφάμεσθαι.

sententiam dicere, rem pono in medio, iubens
 unicuique sententiam quamlibet dicere.

O E C O N O M I A O R A T I O N I S.

- I. Exorditur ab exemplo. & instituto superiorū Regum, qui cum toti animi ad curas bellicas adiecerint: non decet Xerxem etiam, & vita mollitiam seclari, locus hic benevolentia, qui attentioni profusus fuisse in hac persona maiestas superuacanea.
- II. Ab utili argumentatur, quod magna illecebra cupiditatis sit: Attica regionis fertilitas Hac fuit ars Narsetis cum Longobardos ad Italicum bellum inuitans, eae eadem regione illi eximia magnitudinis pompa praemisit: de quo stratagemate dico in symbolis.
- III. Magna argumento est Darij patri exemplū, cuius spes fuit interesse, a quo nisi a filio instaurabuntur? Pater siquidem in filio
 Vixit qua voluit, viuere parte magis.
- IV. Vltio iniuriarum proponitur, ingens sti-

- mulus generositati, cui probum concoqueret difficillimum est: iniuria autem arant clarissimis duobus illata. Nam Darius & Antapharnes, satrapa ab Atheniensibus concisi: Darius vero praefer amorem calamitatem etiam perpetua Graecorum irrationis expulsi, a quo dicitur: iustus barbarismus, quem dicitur & μὲν & uocat Aristophanes in pace.
- V. Spes ample, & generosa illustri oratione exornantur: siquidem Attica deuicta, Persis caelestis futura est. Quam locum est imitatus Graecus Poeta Anthologia lib. primo, ubi Roma appellatur πατρὸς φροῖμων εὐραχίας.
- VI. Illecebra pretijs generosorum animos. Nam & Persarum Regibus, quod ostendimus in Xenophonte suae familiaris pro concione fortes laudare, & amplissime munerari.

Barbarismus Darius
 melos.

Karles ut
 Longobar-
 dos in bellū
 inuadit.

O R A T I O M A R D O N I I S V A S O R I A.

Inuentio tota pendet ab abundantis personarum.
 Dispositio naturalis, Elocutio blanda, adulatoria, elata.

Ὁ δὲ σπῶδα, οὐ μόνον ἐστὶ τῆς γονομένης
 ἡρωϊκῆς ἀριστος, ἀλλὰ καὶ τῆς ἔσπευ-
 νων, ὅς τὰ τε ἀλλοῦ λέγων ἐπί τε ἀριστος, καὶ ἀλη-
 θείας, καὶ ἰανὰς πρὸς τὴν Εὐρώπην χαρτοκ-
 μέτης οὐκ ἄσπευ κατὰ γὰρ ἔσται ἡμῖν, ἐόντας ἀ-
 ναίτιους, γὰρ ὅτι ἀνείη πρῆγμα, εἰς Ἰάκασιν,

Domine, tu verò non modò superioribus Persis, sed etiam venturis es praestantior, qui cum alia, & optima, & verissima commemoras, tum verò quod Iones, qui Europam incolunt, non sines habere ludibrio nos, minus quàm ipsi sunt ludibrio digni: etenim res indigna est, si Sacas, & Indos, & Aethiopes, & Assyrios, aliasq; mul-

καὶ Ἰνδοὺς, καὶ Ἀϊθίοπας, καὶ Ἀσσυρίους, ἀλλὰ
 τε ἔθνη πολλὰ καὶ μεγάλα, ἀδικήσαντα
 Πέρσας οὐδὲν, ἀλλὰ δύναμιν προσκτάσθαι
 βυλόμοι, καὶ λαρεφάρμοι, δόλους ἐχομένῃ
 Ἑλλήνας ἢ ὑπερέχοντας ἀδικίης, οὐκ ἐμωρη-
 σόμεθα. ἢ δέισαντες, καὶ ἰσχυροὺς συγκρο-
 φήν· κοίλῃ ἢ χρημάτων δύναμιν, ἢ βίβλα-
 μετα μὲν τὴν μάχην, βίβλα μετα ἢ τὴν δύ-
 ναμιν εἶναι ἀδυνάτου. ἐχομένῃ ἢ αὐτῶν παύ-
 δας καὶ λαρεφάρμοι τοῖς οἰσὶν τῆς μετέ-
 ρη κακοκλήμενοι. Ἰωνεὶς τε καὶ Αἰολεὶς, καὶ Δω-
 ρεὶς καλέονται. ἐπειγόντων ἢ καὶ αὐτοὶ ἤδη
 πελαίων ἐπὶ τοὺς ἀνδράς τῆς τῆς. ὑπὸ πα-
 τῆρος τῆς Ἑλληκευδεὶς, καὶ μοι μέχρι Μακεδο-
 νίης ἐλάσαντι, καὶ ὀλίγον ἀπολιπόντι ἐς αὐ-
 τὰς Ἀθήνας ἀποκτείνουσι, οὐδέ τις ἠντιώδῃ ἐς μά-
 χην. καὶ τοὶ ἐδάσαι Ἑλλήνες (ὡς παρθένου-
 μαι) ἀβελότατα πολέμους ἵστασαι ὑπὸ ἢ
 ἀγνωμοσύνης, καὶ σκαρότητος. ἐπειγόντων γὰρ
 ἀλλήλοισι πόλεμον προσέωσι, θεουρόντες τὸ
 κάλλιστον χαρίον καὶ λειότατον, ἐς τὸ κα-
 τιοῦντες μάχονται. ὡς ἐπὶ καὶ ἡμεῖς οἱ
 ἐκείνους ἀπαλλάσσονται. περὶ ἢ τῆς ἐσομένης
 οὐδὲ λέγω ἀρχῆν. θεώλεες γὰρ δὴ γίνονται.
 τοὺς χρεῖαν, ἐόντας ὁμογνώστους κίρῃ τὴν δια-
 χρεωμένους, καὶ ἀγγέλασι καὶ λαλαμβάνειν
 τὰς διαφορὰς, καὶ παντὶ μάλιστ' ἢ μάχῃσι. εἰ
 ἢ πάντως ἐδεε πολεμῆν πρὸς ἀλλήλους, θεου-
 ρίσκειν χρὴ τῆς ἑκάτεροι εἶσι δυσχερεσιότα-
 τοι, καὶ ταύτην πειρᾶν. ζῶντων τοῖσιν οὐ χρῆσθαι
 Ἑλλήνες διαχρεωμένοι, ἐμὸ ἐλασαντος μά-
 χῃ Μακεδονίης γῆς. οὐκ ἔλθον ἐς τῆς ἰστον λό-
 γον ὡς μάχεσθαι. εἰ ἢ δὴ μέλει τῆς, ὡ βασι-
 λεὺς ἀντιώσεσθαι πόλεμον προστρέφω, ἀγον-
 τι καὶ πλῆθος τὸ ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ νέας τὰς ἀ-
 πάσας, ὡς μὲν ἐγὼ δοκέω, οὐκ ἐς τὸ δρᾶσαι
 ὡς ἀνήκει τὰ Ἑλλήνων πρῆγματα. εἰ ἢ ἀρα ἐγὼ φευδέην γνώμην, καὶ ἐκείνοι ἐπαρθέτες
 ἀβελήθηθαι ἐμὴν ἐς μάχην, μάθοιεν ἀνὼς εἰ μὲν ἀνθρώπων ἀριστοὶ τὰ πολέμια. ἐσὼ δὲ ἄν
 μὴδὲν ἀπερίηκται. αὐτόματον γὰρ οὐδὲν, ἀλλ' ἀπὸ πείρης πάντα ἀνθρώποισι φίλῃ γινώσκαι

tas, ac grandes nationes, quæ nihil Perfæ læ-
 fere, tamen potentia prelatandæ gratia in
 prouincias redegitur. Græcos, qui nos læcef-
 fere iniuria inceperunt, vlcifcemur: quidnam
 metuentes? quas illorum copias, quam pecu-
 niarum vim? Eorum pugnam nouimus, eo-
 rum nouimus vires esse imbecilles: eorum
 quos subegimus, liberos penes nos habemus,
 hos qui domi nostræ habitantes, Iones, & Ae-
 oles, & Dores appellantur. Quos ipse quo-
 que expertus sum, quum eis iussu patris tui
 intuli bellum, ac mihi cum in Macedoniam
 vsque processissem, & penes vsque ad ipsas
 Athenas, nemo pugnaturus occurrit. Quam
 quam consueuere Græci, vt audio, inconsul-
 tissimè inire bella, propter imperitiam, ac
 sinisteritatem. Nam cum bellum inter eos in-
 dictum est, in locum quem pulcherimum,
 planissimumque inuenire, descendentes, ibi
 prælia faciunt: ita vt magno cum suo malo
 victores inde discedant: deiciunt (ne longius
 reperam) internecionem deueniunt. Quos o-
 portebat, cum sint eiusdem linguæ, interpo-
 sitis caduceatoribus, ac nuntijs diuimere con-
 trouersias, & omnia alia porius agere, quam
 pugnare: aut si necesse habent inter se omni-
 no pugnare, locum aliquem inuenire vtrilque
 expugnatum difficillimum, & ibi fortunam
 belli tentare. Hoc itaque iuu haud probou-
 tentes, Græci nunquam mecum verbis ege-
 runt de dimicando, cum Macedonia tenuis
 promouissem. Tibi autem, Rex, quis obuiam
 venturus est bellandi causæ. Copias Asiæ, ac
 que omnem classem agenti? Non eò audaciæ
 procedunt (vt reor) Græcorum res. Quod si me
 fallit opinio, & illi recordia elati ad pugnan-
 dum nobiscum venient, discant nos esse in re
 bellica præstantissimos hominum. Nihil igitur
 sit, quod non experiamur. Nam sua
 sponte nihil fit, sed omnia ab
 experimento hominibus
 fieri consue-
 runt.

OECONOMIA ORATIONIS.

Reges Per-
sian m
ισκία.

Maria ubi
dicitur No-
stra Domi-
na.

I. Orditur à laude Regis, ubi nota Persarum Reges dici dicitur, quod nomen glificenti Paulatim assentatione Romani Imperatores assumpserunt. Augustus quidem recusavit, Sueron. 13. Domitianus admisit, cap. 13. Et Mart. lib. 5. e. pigr. 3. Quin Augusta iam vulgo Domina, nominabantur, ut apud Oppianum libro primo de venatione. ο, μεγαλη μεγαλη γυναικα Δόμνα & ἰβηρα. Et hoc ad distinctionem Matrum familiaris, qua διακονοιται, & κυρια appellantur, teste Epitaphio. Αἱ γυναῖκες εὐδὸς ἀπὸ τῆς ὀνομασίας καὶ ἑστὼν ἀπὸ τῆς ἀνδρῶν κυρια καλοῦνται. quos exemplo Gregorius Turonensis lib. 9. cap. 20. Brunehildam Domnam vocat. Surius in vita S. Gerardi ad 2. Septembris referit ab eodem viro sancto primum in gente Hungarica institutum, ut non pronuntiaretur nomen ipsius matris Dei, sed Domina appellaretur.

II. Primum argumentatur à maiore ad minus, non decere eos, qui Sacis, Assyrios, Aethiops ad-

muerint Gracos timere. Sacis autem illi sunt, qui à Persis in vini factore, quo illethi fuerant trucidati, calamitatis, & ignominia sua monumentum apud Persus Sacarum festum reliquerunt, de quo dicorū Symbolus ex Dione Prusae oratione 4. de regno.

III. Ex superiore sequitur tenuitas Gracorum, & temeritas, cum iropia consilij in bellis gerendis, qua ipse suis experimentis comprobatur, malitiose tamen hostes us, quibus libitum est. pingent colovitus, & eos Regi exhibens, tanquam in speculis, qua Graci εἰσφοχμα, & παράχιοα nominant.

IV. Persarum potentia ex adverso comparatur, & bellum sententioso dicto concluditur à το σίπης πάντο, cui similis est dictum vetu Epicarmi τῆ πόνου πάλωσει πάντα βροτοῖς ἀγαδοῖ θεοῖ.

Saca & eorum factū.

ARTABANI ORATIO DISSVASORIA.

Inuentio est ab argumentis remotis, à recentibus videlicet exemplis infelicitum expeditionum.

Dispositio prudens, & artificiosa, à necessarijs excurrit in locos communes, graues, & sententiosos, dissuadet, docet, inuehitur.

Elocutio neruosa, grandis, excelsis sententijs exaggerata.

Ω βασιλεῦ μὴ λεχθεὶς ἔων μὴ γνωμῶν ἀνέλεον ἀνήχησι οὐκ ἐστὶ τὴν ἀμεινω ἀπρόωδον ἐλέου ἀλλά δὲ τῆς ἐρημῆν χηρῶν λεχθεῖσιν δὲ ἔστι ὡσπερ τῆ χρυσὸν τῆ ἀνήρατον αὐτὸν μὴ ἐπ' ἐαυτὸν ἀδιαγνώσκειν ἐπιανὸν ἢ παρασίφωλον ἀλλοχρυσῶ, διαγνώσκειν τῆ ἀμεινω. ἐγὼ δὲ καὶ παρὶ τῶ σῶ ἀ' εἰσέτω ἢ ἐμῶ δαρείω ἢ γόρευον μὴ στρατεύσασθαι ἐπὶ Σκύθας, ἀνδρας οὐδαμοι γῆς ἀσυνέμοντας. ὃ δὲ ἐλπίων Σκύθας τὸς νομάδας καὶ τὰς ῥέονδας, ἐμοί τε οὐκ ἐπιείθετε, στρατεύσασθαι μὲν τε, πόνους τε καὶ

REx, nisi diuersae inter se sententiae dicantur, non potest quis eligere meliorem, sed necesse habeat ea, quae dicta est, ut ar qui plures dictae sunt, licet tanquam aurum purum deligere: quod per se discerni cum nequeat, comparatum cum altero discerni potest. Ego patri tuo Dario, eidemq; fratri meo suadebam, ne sumeret aduersus Scythas expeditionem, viros nulla vnquam oppida incoletes: sed ille sperans Scythas Nomades se subacturum, mihi non est assensus: itaque sumpta expeditione, multis, & egregijs viris de exercitu amissis abiecit. Tu vero, Rex, bellum inferre destinas viris, multo, quam Scythae sunt, praestantioribus, quique & mari, & ter-

Sententijs
electus.
Scytha Nomades.
Graci sunt.

Ναπα ra